

ТАМЕКИ ТАРТУУ – БРОНХ, ӨПКӨ ООРУЛАРЫНЫН ЖАНА ӨПКӨ РАГЫНЫН СЕБЕБИ

Тамеки түтүнүнүн курамындагы токсиндүү бирикмелер ооз көңдөйү, кекиртек, трахея, бронх жана өпкө аркылуу өтүп, ошол жерлерде калат. Бир сигаретте ушул заттардын аз концентрациясы камтылган, бирок алар акырындап топтолот жана өпкөдөн чыгарылбайт.

Сурфактант – өпкөдө иштелип чыккан зат бактерициддик касиеттерге ээ, тамекинин түтүнүнүн таасири алдында анын саны азайып, өпкө көптөгөн инфекциялардын жабыркатуусуна ачык болуп калат.

Таза бронх

Какырыгы менен куушурулган бронх

Тазалоочу жана бөгөттүк функцияны аткарган кирпиктер түрүндөгү бронхтордун жымыңдаган эпителии азайып, акырындап жок болуп кетет. Ушуну менен таңкы какырыгы көп чыккан туруктуу жөтөл түшүндүрүлөт – тамеки тарткандын өнөкөт бронхити.

6-сүрөт. Тамеки тарткан учурда өнөкөт бронхиттин жана эмфиземанын өнүгүү схемасы.

Узакка созулган бронхтордун сезгенүүсү шишик жана бронхтордун жылчыгынын куушурганы менен коштолот, ошондуктан ар бир дем алганда жеткен аба өпкөдө кармалып, өпкөнүн эмфиземасы өнүгөт.

Ткандарда калган тамекинин жана тамеки түтүнүнүн химиялык заттары клеткалардын геномдук мутацияларына алып келет жана атипиялык клеткалар пайда болот, алар өз функцияларын аткарбай, көзөмөлсүз көбөйө берет. Бул жаңы пайда болгон нерселер ар кайсы органдарда орун алып, кан агымы аркылуу метастазасдардын жайылышы ыктымал.

АЛГАЧКЫ ЖОЛУ 1950-ЖЫЛЫ БРИТАН ЖАНА АМЕРИКА ИЛИМПОЗДОРУ ТАМЕКИ ТАРТУУ ӨПКӨ РАГЫНАН ӨЛҮМДӨР КӨБӨЙҮНҮН НЕГИЗГИ СЕБЕБИ ЭКЕНДИГИН АНЫКТАГАН